

Begrebsliste

Begreb	Definition
Arbejderbevægelsen	Arbejderbevægelsen er et samlende navn for den folkebevægelse som repræsenterer arbejderklassen og samler denne politisk og fagligt. Arbejderbevægelsens aktioner førte til reformer og arbejderrettigheder såsom fem dages arbejdsuge, mindsteløn, betalt ferie og opnåelse af otte timers arbejdsdag for mange arbejdere.
Arbejdsudbud	Arbejdsudbuddet kan både gøres større ved, at der er flere mennesker, der kommer til at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, og ved at dem, der er på arbejdsmarkedet, arbejder mere.
EF / EØF	EF, på dette tidspunkt EØF, er forkortelse for Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og blev etableret med Romtraktaten i 1958. Formålet var at oprette et fælles marked og fremme fri bevægelighed for varer, tjenesteydelser og arbejdstagere mellem Europas lande i et forsøg på at sikre øget velstand og velfærd.
Fagbevægelsen	Fagbevægelsen er et meget stort fællesskab af lønmodtagere, der står sammen for at opnå bedre løn og arbejdsforhold.
Fagforening	En forening af lønarbejdere inden for et fag, en branche el. en industrigren; har som formål at varetage medlemmernes interesser med hensyn til løn og arbejdsforhold over for arbejdsgiverne.
Forbundsstat	En stat som består af flere delstater med et vist selvstyre, men med en fælles regering og fælles statsoverhoved.
Frøslevlejren	Frøslevlejren blev bygget som tysk interneringslejr i 1944 under besættelsen af Danmark, for at undgå deportationer til kz-lejre i Tyskland. Her sad tusinde danskere indespærret hos det tyske sikkerhedspoliti.
Fællesmarkedet / det indre marked:	Fællesmarkedet var det begreb, som blev anvendt i Rom-traktaten fra 1957 (Traktaten om Det Europæiske Økonomiske Fællesskab) om den fri bevægelighed for varer, tjenesteydelser, arbejdskraft og til dels kapital. Hertil hører toldunionen, der fjerner tolden mellem medlemslandene og fastsætter fælles ydre todsatser.
Gestapo	Gestapo var det nazistiske Tysklands politiske politi. Gestapo kombinerede moderne efterforskningsmetoder med ekstrem brutalitet og stod for forfølgelsen af politiske modstandere og jøder.
Globalisering	Stigende udveksling af varer, information, arbejdspladser og mennesker mellem verdensdele og deraf følgende gensidig politisk, økonomisk, teknologisk og kulturel afhængighed mellem verdens lande og folk
Harmonisering	Lovharmonisering i EU går ud på at gøre EU-landenes lovgivninger mere ensartede.
Kapitalisme	Kapitalisme er et samfundsøkonomisk system, der er baseret på privat ejendomsret og markedsøkonomi.
Kapitalist	I et kapitalistisk samfundsøkonomisk system er produktionen af varer og tjenesteydelser karakteriseret ved, at produktionsmidlerne, kapitalen, fx jord, råvarer og maskiner, og produkterne ejes af kapitalejeren, kapitalisten, som producerer til et marked i konkurrence med andre kapitalister.
LO	Landsorganisationen i Danmark eller LO, som den også populært blev kaldt, var en fælles fagorganisation for 17 danske fagforbund, der tog vare på politiske opgaver og overenskomstmæssige problematikker.
Parlamentarisk kontrol	Samlebetegnelse for de måder, hvorpå den lovgivende magt kontrollerer den udøvende magt. I Danmark kontrollerer Folketinget regeringen ved hjælp af forespørgselsdebatter, spørgsmål til ministrene og samråd med ministrene i Folketingets stående udvalg. Derudover kan en regering ikke kan udnævnes eller forblive ved magten, hvis et flertal i parlamentet modsætter sig den.
Romtraktaten	Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EØF) kaldes også Romtraktaten. Den blev undertegnet i Rom den 25. marts 1957 af de seks oprindelige medlemslande (Nederlandene, Luxembourg, Belgien, Frankrig, Italien og Vesttyskland). Traktaten trådte i kraft den 1. januar 1958.
Suverænitet	Det at have magt til selv at handle og træffe afgørelser uafhængigt af andres interesser og holdninger.
Toldmur	Et system med særlig høje toldafgifter der er indført for at begrænse importen til et land.
Toldunion	Toldunionen fjerner tolden mellem medlemslandene og fastsætter fælles ydre todsatser.
Ungdomsoprøret	I 1960'erne oplevede Danmark store velstandsstigninger, en voksende velfærdsstat og en markant stigning i antallet af studerende både på ungdomsuddannelserne og på universitetsniveau. Den nye velstand og uddannelsesboom åbnede op for, at de yngre generationer kunne forholde sig kritisk til samfundets indretning og deres forældres livsstil. Her kom fokus dels til at ligge på en kritisk holdning til autoriteter og tidligere seksualmoral, dels blev der sat spørgsmålstejn ved om, om det stigende privatforbrug virkelig var vejen til et lykkeligere liv.
Velfærdsstaten	En velfærdsstat er kort fortalt en statsform, der ikke overlader fordelingen af samfundets goder til markedet alene. Alle borgere i en velfærdsstat har visse grundlæggende sociale rettigheder, der sikres af staten. Man kan sige, at en velfærdsstat sørger for at levere de ting, som markedet ikke kan tilvejebringe på tilfredsstillende vis.